

Επισκόπηση του γαλλικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης σε μία συγκριτική προσέγγιση με το ελληνικό σύστημα

Παραδοτέο 2/3:

Επισκόπηση του γαλλικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης

Υπεύθυνος Εγγράφου: **Κανέλλα Πουλή**

Έκδοση: v1

Ημερομηνία: **21 Ιανουαρίου 2011**

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εισαγωγή.....	4
Ιστορικό υπόβαθρο	4
Σήμερα	7
Ανώτατη εκπαίδευση	9
Στοχοθεσία.....	10
Τύποι ιδρυμάτων	11
1. ΔΗΜΟΣΙΑ ιδρύματα με χαρακτήρα επιστημονικό, πολιτιστικό και επαγγελματικό (établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel, EPCSCP)	11
2. ΔΗΜΟΣΙΑ ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό (établissements publics à caractère administrative, EPA).	12
3. ΙΔΙΩΤΙΚΑ ινστιτούτα και σχολές.....	13
Τύποι προγραμμάτων σπουδών.....	13
Κριτήρια εισαγωγής.....	15
Διάρθρωση σπουδών - Επίπεδα.....	16
Επίπεδο 1 ^ο : Πτυχίο	16
Επίπεδο 2 ^ο : Μεταπτυχιακό	17
Επίπεδο 3ο: Διδακτορικό	18
Φοιτητικές παροχές.....	20
Διοίκηση	20
1. EPCSCP	20
2. EPA.....	24
3. Ιδιωτικά ινστιτούτα και σχολές	24
Προσωπικό.....	24
1. Καθηγητές-ερευνητές.....	24
2. Λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό	25
Στατιστικά	26
Παράρτημα I.....	27
Ιδρύματα με χαρακτήρα επιστημονικό, πολιτιστικό και επαγγελματικό (établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel, EPCSCP).....	27
Πανεπιστήμια (ανά ακαδημία σε αλφαβητική σειρά).....	27
Εθνικά πολυτεχνικά ινστιτούτα (instituts nationaux polytechniques, INP)	30
Ινστιτούτα και σχολές που είναι εξωτερικά των πανεπιστημίων (instituts et écoles extérieurs aux universités)	31
Ανώτατες Παιδαγωγικές Ακαδημίες (écoles normales supérieures).....	31
Γαλλικές σχολές στο εξωτερικό (écoles françaises à l'étranger)	31
Ανώτατα ιδρύματα (grands établissements).....	31
Πανεπιστημιακά ινστιτούτα εκπαίδευσης δασκάλων (insituts universitaires de formation des maîtres)	32
Παράρτημα II.....	34
Ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό (établissements publics à caractère administratifs, EPA)	34
Ανώτατες εθνικές σχολές για μηχανικούς (écoles nationales supérieures d'ingénieurs).....	34
Ινστιτούτα πολιτικών σπουδών της επαρχίας (instituts d'études politiques de province).....	35
Αυτόνομα Ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό (établissements publics à caractère administratifs, EPA)	35
Ακρωνύμια.....	36

Παρατηρήσεις-Διευκρινίσεις

- Το σύνολο των πληροφοριών που παρατίθενται στη συνέχεια αφορούν την ηπειρωτική Γαλλία και όχι τις υπερπόντιες περιοχές.
- Οι ονομασίες των διάφορων τύπων ιδρυμάτων δίνονται πάντα και στις δύο γλώσσες: πρώτα στην ελληνική μετάφραση και κατόπιν, εντός παρενθέσεως, στην πρωτότυπη γαλλική η οποία συνοδεύεται από το ακρωνύμιό της, όπου αυτό υπάρχει. Αυτό γίνεται:
 - α) για αποφυγή σύγχυσης εφόσον υπάρχουν διάφοροι τρόποι απόδοσης στην ελληνική της ίδιας ονομασίας τύπου ιδρύματος, και
 - β) για άρση αμφισημίας καθώς μία μετάφραση στα ελληνικά αποδίδει παραπάνω από μία φράσεις στα γαλλικά: για παράδειγμα, με τον όρο Ανώτατες Σχολές αποδίδεται τόσο ο όρος Grandes Écoles όσο και ο όρος Écoles supérieures.
- Οι ονομασίες των ιδρυμάτων παρατίθενται μόνο στα γαλλικά.
- Καθ' όλη την έκταση του κειμένου γίνεται αναφορά στον κώδικα της εκπαίδευσης (Code de l'éducation) που ισχύει μετά την μεταρρύθμιση του 2007. Για λόγους οικονομίας γίνεται παραπομπή απευθείας στο άρθρο που περιλαμβάνει τις σχετικές διατάξεις με τη μορφή του λατινικού L που ακολουθείται από αριθμό.
- Οι διατάξεις των άρθρων έχουν αποδοθεί λιγότερο ή περισσότερο περιληπτικά και δεν συνιστούν ακριβή μετάφραση.

Εισαγωγή

Ιστορικό υπόβαθρο

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η επισκόπηση του γαλλικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης που βρίσκεται σε ισχύ. Ωστόσο, αυτό είναι αδύνατον να γίνει χωρίς μία σύντομη αναδρομή στις πιο σημαντικές στιγμές του παρελθόντος¹ προκειμένου να γίνει αντιληπτό από που πηγάζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής.

- 12^{ος} αιώνας Τα πρώτα πανεπιστήμια ιδρύθηκαν στη Γαλλία τον 12^ο αιώνα. Ήταν ανεξάρτητα ιδρύματα και παρείχαν εκπαίδευση (που την πιστοποιούσαν με πτυχία) σε όσους προορίζονταν να καταλάβουν τα ανώτατα δημόσια και εκκλησιαστικά αξιώματα.
- 18^{ος} αιώνας Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης δημιουργήθηκαν οι Ανώτατες Σχολές (Grandes Écoles) προκειμένου να μορφωθεί η ελίτ. Οι Ανώτατες Σχολές είναι η συνέχεια των Ειδικών και Κεντρικών Σχολών που δημιούργησε η Συνέλευση (νόμος της 15^{ης} Σεπτεμβρίου 1793) λόγω δυσπιστίας προς την τότε παρεχόμενη εκπαίδευση από τα Πανεπιστήμια. Από τις σχολές αυτές αποφοιτούσαν οι στρατιωτικοί και μηχανικοί του Κράτους. Η Συνέλευση ίδρυσε το Πολυτεχνείο, την Πρώτυπη Σχολή για τη δημιουργία δασκάλων, τη Σχολή των Γεφυρών και τη Σχολή των Ορυχείων, η εξέλιξη των οποίων υπάρχει μέχρι σήμερα.
- 19^{ος} αιώνας Η εκπαίδευση στη Γαλλία όπως είναι σήμερα έχει τις βάσεις της στην περίοδο διακυβέρνησης του Ναπολέοντα. Ένας από τους κύριους στόχους του Ναπολέοντα ήταν να αποκτήσει τον έλεγχο του εκπαιδευτικού συστήματος. Για να το επιτύχει αυτό δημιούργησε έναν κεντρικό φορέα άσκησης ελέγχου: το Αυτοκρατορικό Πανεπιστήμιο (Université Impériale). Με νόμο της 10^{ης} Μαΐου 1806 το Αυτοκρατορικό Πανεπιστήμιο επιφορτιζόταν με τον έλεγχο της δημόσιας εκπαίδευσης σε όλη την έκταση της αυτοκρατορίας. Τα διάφορα εκπαιδευτικά κέντρα την εποχή εκείνη ήταν:
 - τα δημοτικά,
 - τα οικοτροφεία (pensionnats),
 - τα ινστιτούτα (instituts) - ανεξάρτητα σχολεία,
 - τα γυμνάσια (collèges) - σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,
 - τα λύκεια (lycées) - που στην ουσία ήταν οικοτροφεία, και
 - οι σχολές (facultés) - συνολικά 5 (Θεολογίας, Νομικής, Ιατρικής, Φιλολογίας και Επιστημών).

¹ Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France*, 2007/8, σελ. 121-122.

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση δεν ήταν προτεραιότητα του Ναπολέοντα. Αντιθέτως, δόθηκε έμφαση στη δευτεροβάθμια με δύο προγράμματα σπουδών για όσους θα ακολουθούσαν καριέρα δημοσίου υπαλλήλου και στρατιωτικού και, για τη συνέχεια των σπουδών, δημιουργήθηκαν τα λύκεια.

Το Πανεπιστήμιο ενσωμάτωσε τις σχολές (facultés) και τα ινστιτούτα (instituts) που υπήρχαν σε διάφορες πόλεις (27 τον αριθμό) ενώ τέθηκε ως προϋπόθεση για όποιον ενδιαφέρονταν να ανοίξει σχολείο η φοίτηση ή η ιδιότητα μέλους του Πανεπιστημίου. Για την εκπαίδευση των δασκάλων δημιουργήθηκε στο Παρίσι η Pensionnat Normal (η οποία μετεξελίχθηκε στην École Normale Supérieure). Με τον τρόπο αυτό ο Ναπολέων πέτυχε τον περιορισμό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην εκπαίδευση και κυρίως τη δημιουργία νέων ιδιωτικών σχολείων.

Το Πανεπιστήμιο είχε ως διοικητή έναν (grand-maître) διορισμένο από τον Αυτοκράτορα και ως αρωγούς έναν θησαυροφύλακα και έναν καγκελάριο. Επίσης υπήρχε ένα πανεπιστημιακό συμβούλιο (conseil de l'Université) με 30 μέλη, τα οποία προέρχονταν αποκλειστικά από το Πανεπιστήμιο. Χωροταξικά θεσμοθετήθηκε, επίσης, μία ακαδημία ανά Εφετείο με επικεφαλής ένα πρύτανη και ένα ακαδημαϊκό συμβούλιο σε επικουρικό ρόλο.

Στα πρώτα χρόνια της Αποκατάστασης² (Restauration) το συμβούλιο του Πανεπιστημίου μετονομάστηκε σε επιτροπή δημόσιας εκπαίδευσης (Commission d'instruction publique) και εν συνεχεία σε βασιλικό συμβούλιο για τη δημόσια εκπαίδευση (Conseil royal de l'instruction publique).

Το Πανεπιστήμιο καταργήθηκε το 1850 και τη θέση του πήρε το Πανεπιστήμιο της Γαλλίας (Université de France)³. Εν συνεχεία, με τη διάκριση της Γαλλίας σε 16 ακαδημαϊκές περιφέρειες καταργήθηκε και αυτό και τη θέση του πήραν οι Σχολές που διοικούνταν από Πρυτάνεις. Οι σχολές αυτές μετονομάστηκαν σε πανεπιστήμιο το 1896.

- 20^{ος} αιώνας Κατά την 4^η Δημοκρατία (1946-1958) δεν υπήρξε ενδιαφέρον για την ανώτατη εκπαίδευση. Διατηρήθηκε και παρέμεινε σημαντικό το δίπολο Ανώτατες Σχολές - πανεπιστήμια.

Το 1968 συνιστά ορόσημο για την εκπαίδευση στη Γαλλία. Μετά τα γεγονότα του Μάη του '68 έγινε μια βαθιά μεταρρύθμιση στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης: τα πανεπιστήμια μετατράπηκαν σε ανεξάρτητα πολυ-επιστημονικά ιδρύματα. Ο νόμος πλαίσιο γνωστός ως νόμος

² Η περίοδος αυτή εκτείνεται χρονικά από το 1814-1830.

³ Η απλώς Université (το οποίο γράφεται πάντα με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα).

Edgar Faure δημιούργησε έναν νέο τύπο ιδρύματος το δημόσιο ίδρυμα με χαρακτήρα επιστημονικό και πολιτιστικό (établissement public à caractère scientifique et culturel, EPCSC). Οι σχολές (facultés)⁴ αντικαταστάθηκαν από τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές μονάδες (unités d'enseignement et de recherche, UER). Κάποιες από τις σχολές μετατράπηκαν σε πανεπιστήμια τη στιγμή της μεταρρύθμισης (1968) ή αργότερα. Παρέμεινε η διάκριση σε Ανώτατες Σχολές (Grandes Écoles) και Πανεπιστήμια (Ιδρύματα UER).

Το 1984 με το νόμο Savary (της 26^{ης} Ιανουαρίου 1984) εισήχθη η έννοια του πολυετούς συμβολαίου (contrat) στην ανώτατη εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές μονάδες μετονομάστηκαν από unités d'enseignement et de recherche (UER) σε unités de formation et de recherche (UFR).

• 21^{ος} αιώνας

Το 2007 το σύστημα εκπαίδευσης μεταρρυθμίστηκε για μία ακόμη φορά. Ο νόμος Pécresse (της 10^{ης} Αυγούστου 2007), ο οποίος είναι γνωστός και ως LRU (από τον πλήρη τίτλο: Loi n°2007-1199 du 10 août 2007 relative aux Libertés et Responsabilités des Universités) έθεσε ως στόχους⁵:

- α) την προσέλκυση φοιτητών στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα,
- β) τη διόρθωση της διοικητικής παραλυσίας, και
- γ) τη διεθνοποίηση της πανεπιστημιακής έρευνας.

Ο νόμος κινήθηκε γύρω από τους άξονες της αποστολής, διοίκησης και στρατηγικής των πανεπιστημίων⁶ τις οποίες άλλαξε θέτοντας καινούργιες ευθύνες αλλά και δυνατότητες για αυτά. Ενίσχυσε τους δεσμούς του πανεπιστημίου με το τοπικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον. Επέτρεψε τη συμμετοχή των τοπικών αρχών στον καθορισμό της πολιτικής της εκπαίδευσης, της διαχείρισης του προσωπικού και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης, όπως επίσης και τη συμμετοχή οικονομικών και κοινωνικών εταίρων στο συμβούλιο διοίκησης του πανεπιστημίου ενώ δημιούργησε συνεργασίες μεταξύ των πανεπιστημίων και άλλων εταίρων από τον κόσμο της γνώσης.

⁴ Η ονομασία σχολή (faculté) παραμένει σε ισχύ σε πολλά πανεπιστήμια και επίσημα έγγραφα αλλά δεν έχει καμία νομική υπόσταση.

⁵ *Loi relative aux libertés et responsabilités des universités* (άρθρο της Wikipedia για το γαλλικό νόμο 2007-1199), διαθέσιμο στο http://fr.wikipedia.org/wiki/Loi_relative_aux_libert%C3%A9s_et_responsabilit%C3%A9s_des_universit%C3%A9s.

⁶ Τα πανεπιστήμια είναι μία μορφή ανώτατης εκπαίδευσης στη Γαλλία (περισσότερα στο κεφάλαιο για τους τύπους των ιδρυμάτων, σελ.14).

Σήμερα

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της Γαλλίας η εκπαίδευση, σε όλα τα επίπεδα, είναι κοσμική⁷ και ελεύθερη, δηλαδή δημόσια και ιδιωτική⁸ ενώ το εκπαιδευτικό σύστημα διαρθρώνεται ως ακολούθως⁹:

- Από την ηλικία των 2 έως την ηλικία των 6 ετών τα παιδιά πηγαίνουν στο νηπιαγωγείο, που είναι προαιρετικό.
- Εν συνεχεία ακολουθεί η υποχρεωτική εκπαίδευση (από την ηλικία των 6 έως την ηλικία των 16 ετών): το δημοτικό (6-11), το γυμνάσιο (11-15) και το λύκειο (15-18).

Όσον αφορά στο λύκειο υπάρχουν δύο επιλογές:

- το γενικό και τεχνολογικό λύκειο (που οδηγούν αντίστοιχα στο γενικό και τεχνολογικό baccalauréat),
- το επαγγελματικό λύκειο.

Η επιλογή κατεύθυνσης γίνεται μετά τη συμπλήρωση της 1^{ης} τάξης του Λυκείου. Υπάρχουν 3 γενικές κατευθύνσεις:

- οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες,
- φιλολογικές επιστήμες
- (θετικές) επιστήμες

και 6 τεχνολογικές κατευθύνσεις:

- επιστήμες και τεχνολογίες της διοίκησης (sciences et technologies de la gestion, STG)
- βιομηχανικές επιστήμες και τεχνολογίες (sciences et technologies industrielles, STI)
- επιστήμες και τεχνολογίες του εργαστηρίου (sciences et technologies de laboratoire, STL),
- επιστήμες και τεχνολογίες υγείας και κοινωνικές επιστήμες (sciences et technologies de la santé et du social, ST2S)
- τεχνικές της μουσικής και του χορού (techniques de la musique et de la danse, TMD)
- τουριστικές επιχειρήσεις (hôtellerie)
- επιστήμες και τεχνολογίες της γεωπονίας και των όντων (sciences et technologies de l'agronomie et du vivant, STAV).

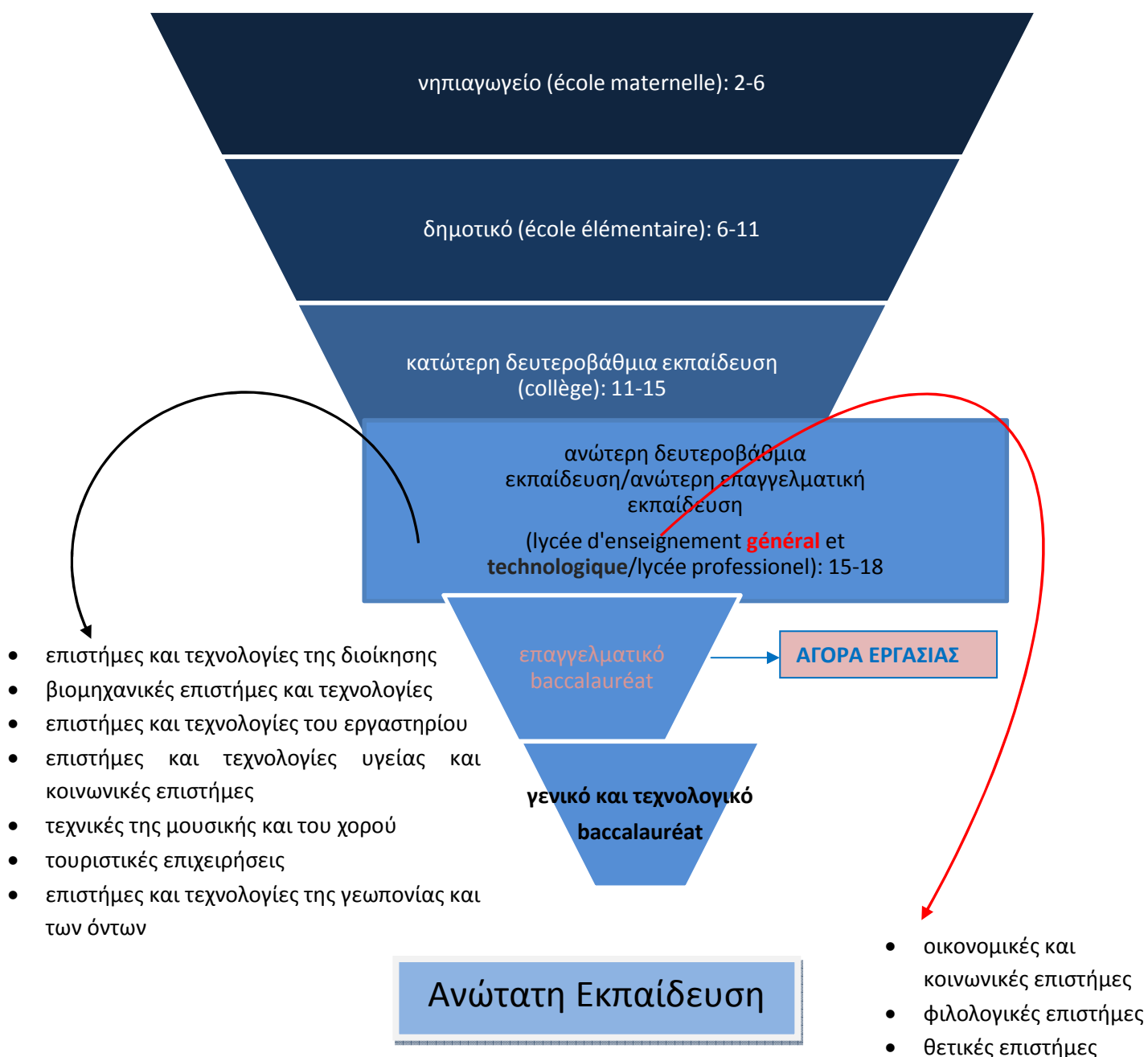
Το επαγγελματικό λύκειο προετοιμάζει τους φοιτητές σε 2 χρόνια για το πρώτο επίπεδο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας που οδηγεί στο πιστοποιητικό επαγγελματικής κατάρτισης (certificat d'aptitude professionnelle, CAP), στο δίπλωμα επαγγελματικών σπουδών (brevet d'études professionnelles, BEP) και στο επαγγελματικό baccalauréat (baccalauréat professionnel). Στην παρούσα μελέτη δεν θα μας απασχολήσει η επιλογή του

⁷ L141-1 έως L141-6.

⁸ L151-1 έως L151-6.

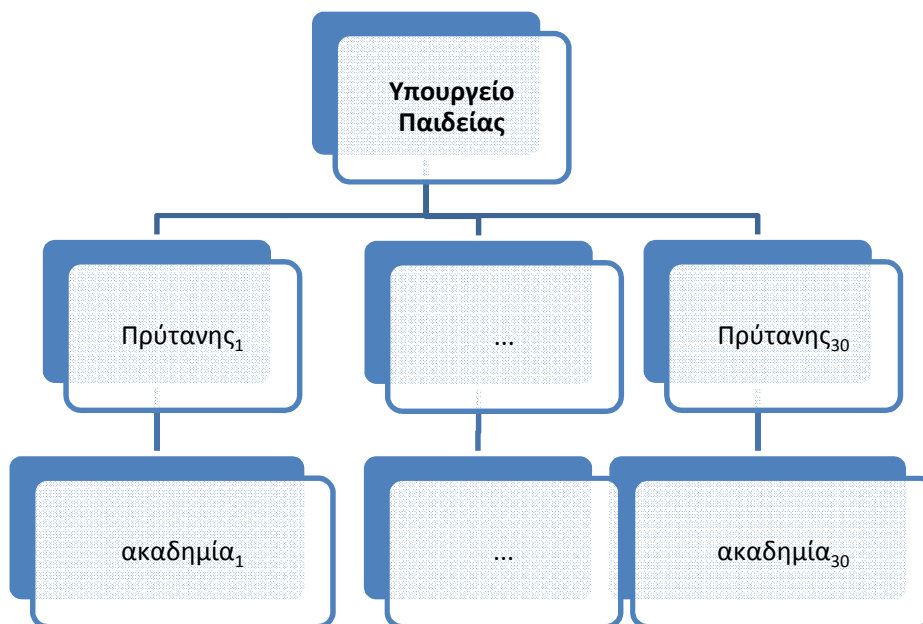
⁹ Eurymdice, *Fiches nationale de synthèse des systèmes d'enseignement en Europe et des réformes en cours*, Édition 2010, σελ.2-7.

επαγγελματικού λυκείου καθώς δεν οδηγεί στην ανώτατη εκπαίδευση παρά μόνο στον επαγγελματικό σίβο. Το baccalauréat είναι προαπαιτούμενο για την εισαγωγή στην ανώτατη εκπαίδευση.

Ανώτατη εκπαίδευση

Το γαλλικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι αποκεντρωμένο. Το κράτος έχει εκχωρήσει κάποιες από τις αρμοδιότητές του στις τοπικές αρχές. Η Γαλλία χωρίζεται σε 30 ακαδημαϊκές περιφέρειες, διοικητικές διαιρέσεις, που επιτρέπουν την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής που καθορίζει η κυβέρνηση σε τοπικό επίπεδο. Κάθε ακαδημία διοικείται από έναν πρύτανη, η ιδιότητα του οποίου είναι ασυμβίβαστη με αυτή του προέδρου ενός δημοσίου ιδρύματος επιστημονικού, πολιτιστικού και επαγγελματικού χαρακτήρα και του διευθυντή μίας ερευνητικής εκπαιδευτικής μονάδας¹⁰.

Ο πρύτανης διασφαλίζει τον συντονισμό της ανώτατης εκπαίδευσης με τις υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες και λειτουργεί άμεσα εκ μέρους του Υπουργού Παιδείας. Είναι ταυτόχρονα και καγκελάριος (chancelier) των πανεπιστημίων της ακαδημίας του. Ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων τους με τον τρόπο του νομάρχη (prefect) στις τοπικές αρχές. Παραλαμβάνει πρακτικά των συναντήσεων των διοικητικών συμβουλίων των πανεπιστημίων της ακαδημίας του καθώς και τους προϋπολογισμούς. Σε περίπτωση προβλήματος της λειτουργίας του πανεπιστημίου, ο πρύτανης-καγκελάριος μπορεί να διορίσει κάποιον προσωρινό ελεγκτή (administrateur provisoire).¹¹

Το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος εποπτεύεται από διάφορους φορείς¹². Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- τη Γενική Επιθεώρηση της Εθνικής Παιδείας (Inspection Générale de l'Éducation Nationale, IGEN),
- τη Γενική Επιθεώρηση της Εθνικής Παιδείας και της Έρευνας (Inspection Générale de l'Éducation Nationale et de la Recherche, IGAENR),
- τη Γενική Επιθεώρηση Βιβλιοθηκών (Inspection Générale des Bibliothèques, IGB).

¹⁰ L222-1.

¹¹ L711-8.

¹² L241-1 έως L241-11.

Στοχοθεσία

Σκοπός¹³ της δημόσιας εκπαίδευσης, τόσο σε σχολικό όσο και σε πανεπιστημιακό επίπεδο, είναι η μετάδοση στοιχείων γενικής κουλτούρας και γνώσεων επιστημονικών που δίνουν τα απαραίτητα εφόδια για την επαγγελματική ζωή¹⁴ σε όλους ανεξάρτητα από την οικονομική, κοινωνική κατάσταση, την καταγωγή τους ή την υγεία τους¹⁵.

Συγκεκριμένα η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση συμβάλλει¹⁶:

- στην ανάπτυξη της έρευνας και στην ανύψωση του επιστημονικού, πολιτιστικού και επαγγελματικού επιπέδου του έθνους και των ατόμων που το απαρτίζουν,
- στην οικονομική ανάπτυξη -σε τοπικό και εθνικό επίπεδο- καθώς και στην υλοποίηση μιας πολιτικής επαγγελματικής απασχόλησης που θα λαμβάνει υπ' όψιν της τις πραγματικές ανάγκες καθώς και θα προβλέπει τις πιθανές εξελίξεις,
- στη μείωση των κοινωνικών και πολιτισμικών ανισοτήτων και στην εφαρμογή της ισότητας των δύο φύλων διασφαλίζοντας σε όσους και όσες έχουν τη θέληση και τις ικανότητες πρόσβαση στις πιο αναπτυγμένες μορφές πολιτισμού και έρευνας.
- στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας¹⁷.

Στόχοι¹⁸ της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης είναι:

1. η αρχική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση,
2. η επιστημονική και τεχνολογική έρευνα, η διάχυση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της,
3. ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η εισαγωγή στον επαγγελματικό στίβο,
4. η διάδοση του πολιτισμού και της επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης,
5. η συμμετοχή στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού χώρου της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας,
6. η διεθνής συνεργασία.

Η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση αναπτύσσει σε όλες τις επιστήμες και κυρίως στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές, τη βασική και εφαρμοσμένη έρευνα και την τεχνολογία με τους ακόλουθους τρόπους¹⁹:

¹³ Οι γενικές αρχές της εκπαίδευσης αναφέρονται στις διατάξεις L111-1 έως L111-5 ενώ οι γενικοί σκοποί και στόχοι αναφέρονται στις διατάξεις L121-1 έως L121-7.

¹⁴ L121-4.

¹⁵ L112-1 έως L112-5 και L123-4-1.

¹⁶ L123-2.

¹⁷ Προκειμένου να αντιμετωπίσει τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας καθώς και της Διεθνούς Συνεργασίας, η νομοθεσία επιτρέπει στα γαλλικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης να συνάψουν σύμβαση με ένα ή περισσότερα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης του εξωτερικού.

¹⁸ L123-3 και L123-6.

¹⁹ L123-5.

- συμμετέχει στην πολιτική της επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης, γνωστής και ως «εθνική προτεραιότητα», σε σχέση με μεγάλους διεθνείς ερευνητικούς οργανισμούς,
- συνεισφέρει στην υλοποίηση των στόχων που έχει θέσει ο κώδικας της έρευνας,
- συμμετάσχει στην ανάπτυξη της περιφέρειας με την ίδρυση και την ανάπτυξη κέντρων επιστημονικής αριστείας,
- ενισχύει τους δεσμούς του ιδιωτικού και δημόσιου κοινωνικο-οικονομικού τομέα,
- βελτιώνει το επιστημονικό δυναμικό του έθνους με το να ενθαρρύνει το έργο των νέων ερευνητών και των νέων ομάδων καθώς και των ήδη υπαρχόντων, με το να ευνοεί την προσέγγιση ομάδων που προέρχονται από συμπληρωματικές επιστήμες ή από διαφορετικά ιδρύματα, με το να αναπτύσσει διάφορες μορφές συνεργασίας με μεγάλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς και με το να διατηρεί μια πολιτική συνεργασίας και προόδου με τη βιομηχανική έρευνα και το σύνολο του παραγωγικού τομέα.

Τύποι ιδρυμάτων

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που τα διέπει διακρίνονται τρεις διαφορετικοί τύποι ιδρυμάτων²⁰.

1. ΔΗΜΟΣΙΑ ιδρύματα με χαρακτήρα επιστημονικό, πολιτιστικό και επαγγελματικό (*établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel, EPCSCP*)²¹

Είναι προσανατολισμένα στη διαμόρφωση μηχανικών, ερευνητών και ειδικών της γνώσης²² και παρέχουν εκπαίδευση υψηλού επιπέδου σε όλους τους τομείς (θετικές επιστήμες, τεχνολογία κτλ.). Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται²³:

1.1. Τα πανεπιστήμια, με τα οποία έχουν εξομοιωθεί τα εθνικά πολυτεχνικά ινστιτούτα (*instituts nationaux polytechniques, INP*). Τα ιδρύματα αυτά είναι οργανωμένα σε²⁴:

α) εκπαιδευτικές και ερευνητικές μονάδες (*unités de formation et de recherche, UFR*), εργαστήρια και κέντρα έρευνας, καθώς και

β) εσωτερικά ινστιτούτα και σχολές, όπως τα πανεπιστημιακά τεχνολογικά ινστιτούτα (*instituts universitaires de technologie, IUT*) και τα πανεπιστημιακά επαγγελματικά ινστιτούτα (*instituts universitaires professionnalisés, IUP*).

²⁰ Eurydice, *Fiches nationale de synthèse des systèmes d'enseignement en Europe et des réformes en cours, Édition 2010*, σελ. 9.

²¹ Το καθεστώς τους ορίζεται στο βιβλίο VII του κώδικα της εκπαίδευσης (L711-1 έως L762-3).

²² L711-3.

²³ L711-2. Κατάλογος των ιδρυμάτων που ανήκουν στην κατηγορία EPCSCP παρατίθεται στο παράρτημα Ι. Βλ. επίσης Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, σελ. 125 κ.ε. .

²⁴ L713-1.

Τα περισσότερα πανεπιστήμια καλύπτουν 3 ή 4 διαφορετικούς επιστημονικούς τομείς.

- 1.2. Τα ινστιτούτα και τις σχολές που είναι εξωτερικά των πανεπιστημίων.
- 1.3. Τις ανώτατες παιδαγωγικές Ακαδημίες (*écoles normales supérieures*): θεωρούνται από τις πιο περίβλεπτες Ανώτατες Σχολές (*Grandes écoles*). Εποπτεύονται από τον υπουργό Ανώτατης Εκπαίδευσης. Όσοι φοιτούν σε αυτές φέρουν τον τίτλο *normalien*²⁵, έχουν καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου υπό δοκιμή και πληρώνονται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους (για τέσσερα χρόνια). Η εισαγωγή γίνεται κατόπιν εξετάσεων. Όσοι επιτύχουν υπογράφουν δεκαετή σύμβαση (συμπεριλαμβανομένων και των χρόνων φοίτησης) με τον όρο ότι θα παράσχουν τις υπηρεσίες τους στο κράτος (τις διάφορες αρχές του, τις δημόσιες υπηρεσίες του κτλ.).
- 1.4. τις γαλλικές σχολές στο εξωτερικό (*écoles françaises à l'étranger*), και
- 1.5. τα ανώτατα ιδρύματα (*grands établissements*).
- 1.6. Τα πανεπιστημιακά ινστιτούτα εκπαίδευσης δασκάλων (*insituts universitaires de formation des maîtres, IUFM*). Τα ινστιτούτα αυτά άρχισαν να λειτουργούν το ακαδημαϊκό έτος 1991-1992. Αρχικώς υπάγονταν στο καθεστώς των EPA. Από 1ης Ιανουαρίου 2008²⁶, με τις διατάξεις του άρθρου L713-9, έχουν εξομοιωθεί με τις ενσωματωμένες στα πανεπιστήμια σχολές.²⁷

Ένα EPCSCP μπορεί είτε να συνδεθεί²⁸ είτε να ενσωματώσει ένα ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης, δημόσιο ή ιδιωτικό, το οποίο θα διατηρεί τη νομική του υπόσταση και την οικονομική του αυτονομία.²⁹

Επίσης, μπορεί να ιδρύσει στους κόλπους του ένα ή περισσότερα ιδρύματα που και αυτά να διατηρούν την οικονομική τους αυτονομία³⁰.

2. ΔΗΜΟΣΙΑ ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό (*établissements publics à caractère administrative, EPA*)³¹.

Τα ιδρύματα αυτά μπορούν να εποπτεύονται από διάφορα υπουργεία. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται:

²⁵ Δεν είναι, ωστόσο, όλοι οι φοιτητές των Ανώτατων Παιδαγωγικών Ακαδημιών σε αυτό το καθεστώς.

²⁶ Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France*, σελ. 125.

²⁷ L721-1.

²⁸ Με τον τρόπο που συνδέθηκαν οι IUFM μπορούν να συνδεθούν και άλλες EPA. Βλ. Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France*, σελ. 127.

²⁹ L719-10.

³⁰ L719-12.

³¹ Το καθεστώς όσων EPA εποπτεύονται από το υπουργείο ανώτατης εκπαίδευσης ορίζεται στο βιβλίο VII του κώδικα της εκπαίδευσης (L741-1).

- 2.1. Ανώτατες εθνικές σχολές για μηχανικούς (écoles nationales supérieures d'ingénieurs)
- 2.2. Ινστιτούτα πολιτικών σπουδών της επαρχίας (instituts d'études politiques de province)
- 2.3. αυτόνομα Ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό (établissements publics à caractère administratifs, EPA) που επιμερίζονται σε:
 - 2.3.1. πιστοποιημένες σχολές που δίνουν δίπλωμα μηχανικού, και
 - 2.3.2. άλλα ιδρύματα

Η μετατροπή του καθεστώτος ενός ιδρύματος από τη μορφή EPCSCP σε EPA και αντίστροφα καθορίζεται με διάταγμα³².

3. ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΣ

Η ανώτατη ιδιωτική εκπαίδευση³³ περιλαμβάνει δύο τύπους ιδρυμάτων :

- 1.1. τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης που παρέχουν πανεπιστημιακή εκπαίδευση γενικού τύπου, και
- 1.2. τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης που παρέχουν γνώσεις τεχνικές ή διοίκησης επιχειρήσεων.

Τα ιδρύματα αυτά δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να πάρουν τον τίτλο του πανεπιστημίου. Τα πτυχία που παρέχουν είναι πιστοποιημένα- αναγνωρισμένα (habilité) από το Κράτος αλλά δεν μπορούν να φέρουν τον τίτλο baccalauréat, licence, doctorat.³⁴

Τύποι προγραμμάτων σπουδών

Ανάλογα με το είδος του το κάθε ίδρυμα μπορεί να παράσχει έναν από τους ακόλουθους τύπους εκπαίδευσης:

- Πανεπιστημιακή εκπαίδευση

Η εκπαίδευση αυτού του τύπου είναι κυρίως προσανατολισμένη στη διαμόρφωση ερευνητών και ειδικών της γνώσης.

- Προπαρασκευαστικές τάξεις για τις Ανώτατες Σχολές (Classes Préparatoires aux Grandes Écoles, CPGE)

Πρόκειται για μαθήματα που γίνονται μέσα στα λύκεια και προετοιμάζουν τους κατόχους του baccalauréat για τις ανταγωνιστικές εξετάσεις υψηλού επιπέδου από τις οποίες θα επιλεγούν όσοι θα φοιτήσουν στις Ανώτατες Σχολές (Grandes Écoles). Όσοι έχουν παρακολουθήσει μαθήματα στις τάξεις αυτές και δεν επιτύχουν στις

³² L711-5.

³³ L731-1 έως L731-18.

³⁴ L731-14 και L613-7.

εξετάσεις μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε κάποιο πανεπιστήμιο. Οι CPGE διακρίνονται σε α) λογοτεχνικές, β) επιστημονικές και γ) οικονομικές-εμπορικές.

- Ανώτατες Σχολές (Grandes Écoles)³⁵ και ειδικευμένες σχολές (écoles spécialisées)³⁶

Είναι δημόσιες και ιδιωτικές σχολές μηχανικών (écoles d'ingénieurs³⁷), ιδιωτικές - κυρίως - σχολές εμπορίου και διοίκησης (écoles de commerce et de gestion³⁸), δημόσιες ανώτατες παιδαγωγικές ακαδημίες (écoles normales supérieures) και κτηνιατρικές σχολές (écoles vétérinaires). Τα διπλώματα που απονέμουν στους αποφοίτους τους, τους καθιστούν την πρώτη επιλογή για τη στελέχωση θέσεων αυξημένων απαιτήσεων.

- τμήματα Ανώτερων Τεχνικών (Sections de Techniciens Supérieurs, STS)

Είναι τμήματα που γίνονται συνήθως σε λύκεια για φοιτητές που θέλουν να αποκτήσουν το δίπλωμα ανώτερου τεχνικού (brevet de technicien supérieur, BTS) που τους προετοιμάζει για άμεση ένταξη στον επαγγελματικό βίο. Το δίπλωμα αυτό είναι αναγνωρισμένο ιδιαίτερα στους τομείς των ξενοδοχειακών επαγγελμάτων, της βιομηχανίας, των εφαρμοσμένων τεχνών, της διοίκησης επιχειρήσεων και της γεωργίας και επιτρέπει σε όποιον το επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του.

Ο συνδυασμός των τριών διαφορετικών τύπων ιδρυμάτων με τα πέντε προγράμματα που παρέχονται επιτρέπει τη δημιουργία ενός δικτύου ανώτατης εκπαίδευσης αρκετά σύνθετου και πολυποίκιλου. Για παράδειγμα, οι Ανώτατες Σχολές (Grandes Écoles) μπορούν να διέπονται είτε από το θεσμικό πλαίσιο των πανεπιστημίων, όπως συμβαίνει με τις ανώτατες παιδαγωγικές Ακαδημίες (écoles normales supérieures) είτε από το θεσμικό πλαίσιο των δημόσιων ιδρυμάτων με χαρακτήρα διοικητικό (établissements publics à caractère administrative, EPA), όπως συμβαίνει με την Εθνική Σχολή Διοίκησης (École National d'Administration, ENA).

Ενίοτε, Ανώτατες Σχολές με το ίδιο αντικείμενο μπορούν να διέπονται από διαφορετικό καθεστώς. Αυτό συμβαίνει με τα Ινστιτούτα Πολιτικών Σπουδών (Instituts d' Études Politiques, IEP): το Institut d' Études Politiques de Paris (IEP) διέπεται από καθεστώς πανεπιστημιακό ενώ τα IEP των Aix-en-Provence, Bordeaux, Grenoble, Lyon, Toulouse, Lille,

³⁵ Δεν υπάρχει εξαντλητικός επίσημος κατάλογος για τις ανώτατες σχολές. Με απόφαση της 27^{ης} Αυγούστου 1992 σχετικής με την ορολογία στην εκπαίδευση (Arrêté du 27 août 1992 relatif à la terminologie de l'éducation) αναφέρεται ότι οι Ανώτατες Σχολές είναι ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης που επιλέγουν τους φοιτητές τους με διαγωνισμό και διασφαλίζουν εκπαίδευση ανώτατου επιπέδου. Η εποπτεία των Ανώτατων Σχολών γίνεται από κάποιο Υπουργείο αλλά όχι κατ' ανάγκη από το Υπουργείο Παιδείας. Για παράδειγμα η Πολυτεχνική Σχολή εποπτεύεται από το Υπουργείο Άμυνας κτλ. Ο όρος "grandes écoles"- Ανώτατες Σχολές δεν εμφανίζεται στον κώδικα της εκπαίδευσης. Αντ' αυτού χρησιμοποιείται ο πιο γενικός όρος "écoles supérieures"

³⁶ L751-1 έως L75-10-1.

³⁷ Υπάρχουν περίπου 200.

³⁸ Υπάρχουν περίπου 200.

Rennes, Strasbourg διέπονται από το καθεστώς των EPA. Ωστόσο, τα IEP της δεύτερης κατηγορίας είναι συνδεδεμένα με διάφορα πανεπιστήμια.

Μπορούν, επίσης, να είναι δημόσιες ή ιδιωτικές ενώ το ίδιο συμβαίνει και με τις προπαρασκευαστικές τάξεις εφόσον γίνονται μέσα στις τάξεις των λυκείων.

Κριτήρια εισαγωγής

Τα κριτήρια εισαγωγής³⁹ τίθενται από τον κάθε τύπο ιδρύματος και δεν είναι καθολικά. Ωστόσο βασική προϋπόθεση είναι η απόκτηση του baccalauréat ή ισοδύναμου τίτλου. Όσοι κατέχουν τίτλο του εξωτερικού, ισοδύναμο με το baccalauréat μπορούν να τον επικυρώσουν. Η διαδικασία αυτή είναι γνωστή ως επικύρωση των κεκτημένων (validation des acquis de l'expérience, VAE⁴⁰).

Διακρίνονται οι ακόλουθοι τρόποι εισαγωγής⁴¹:

Τρόπος εισαγωγής	Ίδρυμα
ΆΜΕΣΑ με την κατοχή του baccalauréat (ή ισοδύναμου πτυχίου) χωρίς διαδικασία επιλογής	Σε όλα τα πανεπιστήμια με εξαίρεση τα πανεπιστημιακά τεχνολογικά ινστιτούτα (Instituts Universitaires de Technologie, IUT)
ΜΕ ΕΠΙΛΟΓΗ (Η επιλογή γίνεται με βάση ένα φάκελο που καταθέτει ο υποψήφιος. Καθοριστικής σημασίας είναι ο τύπος του baccalauréat και οι βαθμοί των δύο τελευταίων τάξεων του λυκείου)	<ul style="list-style-type: none"> προπαρασκευαστικές τάξεις για τις ανώτατες σχολές (classes préparatoires aux Grandes écoles, CPGE) τμήματα ανώτερων τεχνικών (Sections de Techniciens Supérieurs, STS) πανεπιστημιακά τεχνολογικά ινστιτούτα (Instituts Universitaires de Technologie, IUT) και ειδικευμένες σχολές (écoles spécialisées)
ΜΕ ΕΠΙΛΟΓΗ κυρίως μετά το πτυχίο (licence)	πανεπιστημιακά ινστιτούτα εκπαίδευσης δασκάλων (institutes universitaires de formation des maîtres, IUFM).
ΜΕ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ για τις οποίες οι μαθητές προετοιμάζονται δύο χρόνια στις προπαρασκευαστικές τάξεις για τις ανώτατες σχολές (classes préparatoires aux Grandes écoles, CPGE)	Ανώτατες Σχολές (Grandes écoles), που είναι και τα πιο επιφανή ιδρύματα

³⁹ L612-3

⁴⁰ L613-3 έως 613-7.

⁴¹ Eurydice, *Fiches nationale de synthèse des systèmes d'enseignement en Europe et des réformes en cours*, Édition 2010, σελ.7.

Διάρθρωση σπουδών - Επίπεδα

Η εξέλιξη των ανώτατων σπουδών γίνεται σε κύκλους. Ο αριθμός, η φύση, η διάρκεια και οι σκοποί των κύκλων μπορούν να ποικίλλουν ανάλογα με το αντικείμενο⁴². Κάθε κύκλος ανάλογα με τους στόχους του, συνιστά μέρος της κατεύθυνσης των φοιτητών, της γενικότερης εκπαίδευσής τους, της απόκτησης στοιχείων επαγγελματικής κατάρτισης, της ερευνητικής τους δραστηριότητας, της ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους, της αίσθησης ευθύνης και της ικανότητας για εργασίας ατομικά ή ομαδικά. Τα πτυχία Licence, Master, Doctorat απονέμονται αντίστοιχα στον πρώτο, δεύτερο και τρίτο κύκλο.⁴³

Η Γαλλία έχει εφαρμόσει το σύστημα LMS σύμφωνα με την συνθήκη/διαδικασία της Μπολονία (processus de Bologne). Η χρήση του συστήματος αυτού καθώς και της διάκρισης των σπουδών σε τρία επίπεδα, που συνολικά φέρουν την ονομασία LMS (Licence = Πτυχίο, Master = Μεταπτυχιακό, Doctorat = Διδακτορικό), έχει γίνει προκειμένου να εξυπηρετηθεί η κινητικότητα των φοιτητών στον ευρωπαϊκό χώρο, τόσο από τη μία χώρα στην άλλη όσο και από το ένα ίδρυμα στο άλλο. Για την αντιστοίχιση των διάφορων επιπέδων σπουδών χρησιμοποιείται το σύστημα ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) βάσει του οποίου κάθε ακαδημαϊκό έτος λαμβάνει 60 μονάδες (ενώ μπορεί να μην έχει τον ίδιο αριθμό διδακτικών ωρών ανάλογα με τη χώρα). Η απόκτηση πτυχίων⁴⁴ αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο αριθμό μονάδων όπως αναλύεται στη συνέχεια.

Επίπεδο 1^ο : Πτυχίο⁴⁵

Κατά τη διάρκεια του πρώτου κύκλου σπουδών πρέπει ο φοιτητής να⁴⁶:

1. αποκτήσει, εμβαθύνει και διευρύνει τις γνώσεις του στις βασικές επιστήμες που καλύπτουν ένα μεγάλο τμήμα της ανθρώπινης δραστηριότητας καθώς και να κατακτήσει μεθόδους εργασίας και να ευαισθητοποιηθεί στην έρευνα,
2. αξιολογήσει τις ικανότητες του αναφορικά με την αφομοίωση επιστημονικών βάσεων που αποκτά σε κάθε επίπεδο και τύπο εκπαίδευσης και να συγκεντρώσει τα στοιχεία της επαγγελματικής επιλογής του,

⁴² Ειδικές διατάξεις ισχύουν για την οργάνωση των τριών κύκλων σπουδών και την απονομή διπλωμάτων όσον αφορά:

- τις νομικές, οικονομικές και πολιτικές επιστήμες και τη διοίκηση (L621-1 έως 621-3),
- τις θετικές επιστήμες και τις επιστήμες τεχνολογίας (L622-1),
- τις φιλολογικές, γλωσσολογικές, ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες (L623-1),
- τις επιστήμες της φυσικής αγωγής (L624-1 έως L624-2),
- τα πανεπιστημιακά ιδρύματα εκπαίδευσης δασκάλων (L625-1),
- τις επιστήμες υγείας (L631-1 έως L635-1),
- τις επιστήμες του τεχνολογικού τομέα και τις επιστήμες των μηχανικών (L641-1 έως L642-12),
- τις γεωργικές και κτηνιατρικές επιστήμες (L671-1 έως 671-2),
- τις στρατιωτικές σχολές (675-1).

⁴³ L612-1.

⁴⁴ Οι γενικοί κανόνες για την απονομή διπλωμάτων δίνονται στις διατάξεις των άρθρων L613-1 έως L613-2.

⁴⁵ L612-2 έως L612-4.

⁴⁶ L612-2.

3. να προσανατολιστεί με την κατάλληλη προετοιμασία είτε για τον δεύτερο κύκλο σπουδών που θα ακολουθήσει στη συνέχεια είτε για την είσοδό του στην επαγγελματική ζωή μετά την απόκτηση ενός πτυχίου ή διπλώματός.

Μετά τη συμπλήρωση 2 χρόνων (120 πιστωτικών μονάδων) από τη λήψη του baccalauréat μπορεί κανείς να αποκτήσει:

- πτυχίο τεχνολογικού πανεπιστημίου (Diplôme Universitaire de Technologie, DUT),
- επιστημονικό και τεχνολογικό πανεπιστημιακό πτυχίο (Diplôme d'Études Universitaires Scientifiques et Techniques, DEUST): το πτυχίο αυτό δίνει πρόσβαση στο 3^ο πανεπιστημιακό έτος,
- πτυχίο καλλιτεχνικών (Diplôme des Métiers d'Art, DMA)
- δίπλωμα ανώτερου τεχνικού (brevet de technicien supérieur, BTS),
- πτυχίο γενικών πανεπιστημιακών σπουδών (Diplôme d'Études Universitaires Générales, DEUG)

Μετά τη συμπλήρωση 3 χρόνων (180 πιστωτικών μονάδων) από τη λήψη του baccalauréat μπορεί κανείς να αποκτήσει:

- εθνικό δίπλωμα ειδίκευσης στην τεχνολογία (Diplôme National de Technologie Spécialisée, DNTS),
- επαγγελματικό πτυχίο (licence professionnelle),
- πτυχίο (licence).

Επίπεδο 2^ο: Μεταπτυχιακό

Η εισαγωγή στα μαθήματα του δεύτερου κύκλου είναι ελεύθερη σε όλους τους πτυχιούχους του πρώτου κύκλου⁴⁷.

Στο 2^ο επίπεδο γίνεται εμβάθυνση σε γενικές γνώσεις, επιστημονικές και τεχνικές, ανώτατου επιπέδου που προετοιμάζουν για τις επαγγελματικές υποχρεώσεις ή την έρευνα⁴⁸.

Μετά τη συμπλήρωση 4 χρόνων (240 πιστωτικών μονάδων) από τη λήψη του baccalauréat μπορεί κανείς να αποκτήσει:

- μεταπτυχιακό τίτλο (master 1)

Μετά τη συμπλήρωση 5 χρόνων (300 πιστωτικών μονάδων) από τη λήψη του baccalauréat μπορεί κανείς να αποκτήσει:

- πτυχίο προχωρημένων σπουδών (Diplôme d'Études Approfondies, DEA),
- πτυχίο ανώτατων ειδικευμένων σπουδών (Diploma d'Études Supérieures Spécialisées, DESS)

⁴⁷ Καθώς και σε όσους μπορούν να επωφεληθούν από τις διατάξεις του άρθρου L613-5 ή τις παρεκκλίσεις των ρυθμιστικών κειμένων (L612-6).

⁴⁸ L612-5.

Επίπεδο 3ο: Διδακτορικό

Στόχος του τρίτου κύκλου σπουδών είναι η εκπόνηση πρωτότυπων επιστημονικών εργασιών σε επίπεδο ατομική ή ομαδικό. Η εκπόνηση διδακτορικού πρέπει να γίνεται αφού έχουν ληφθεί υπ' όψιν οι ανάγκες της εθνικής πολιτικής και της έρευνας και καινοτομίας και συνιστούν ένα διεθνές άνοιγμα.

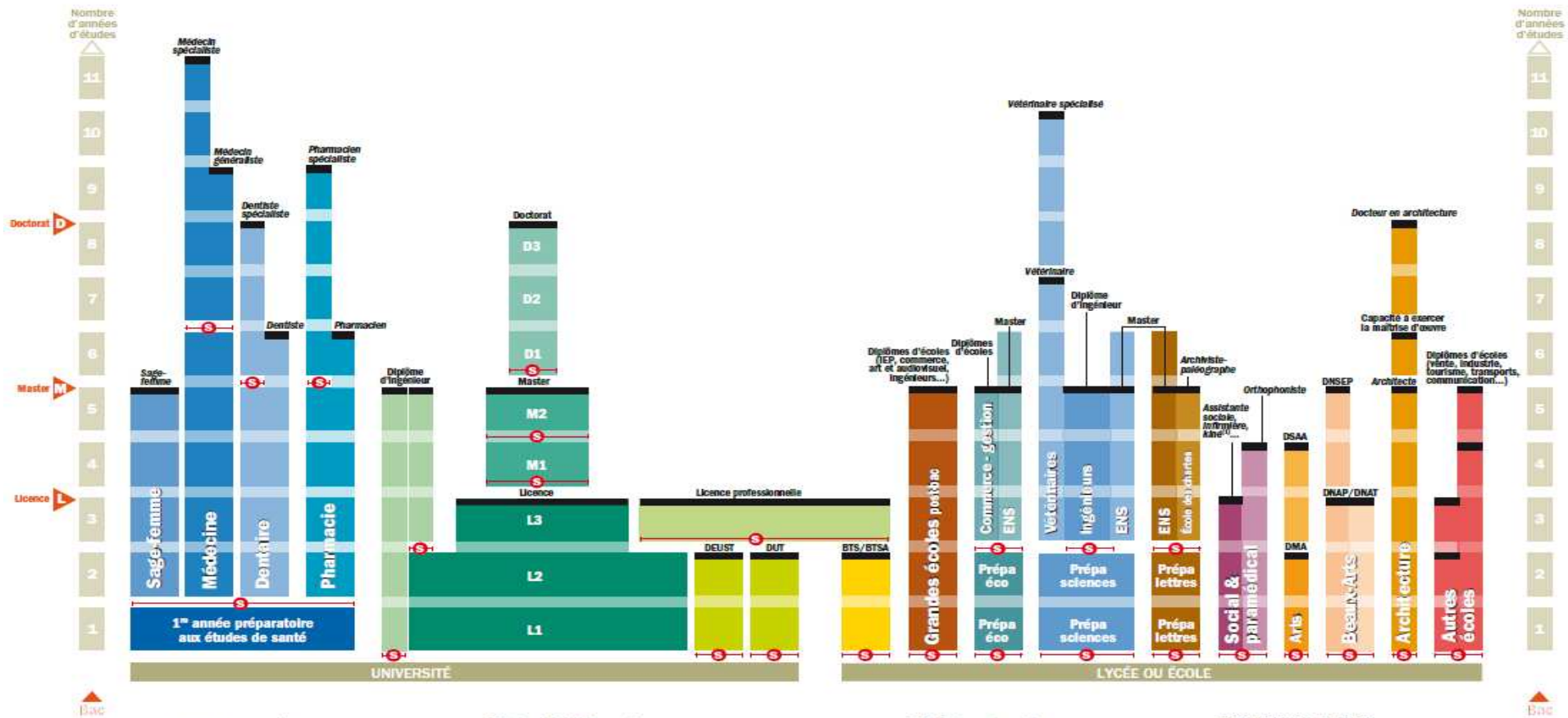
Στο τρίτο επίπεδο επιδιώκεται η υψηλή εξειδίκευση και η εκπαίδευση στην έρευνα. Γίνεται επιλογή από τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου. Οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου αποκτούν πρόσβαση στο σώμα των καθηγητών πανεπιστημίου. Για τη λήψη του απαιτείται η συμπλήρωση 480 πιστωτικών μονάδων (μετά την απόκτηση του baccalauréat).

Όσον αφορά στις ιατρικές σπουδές ισχύουν τα ακόλουθα:

- Χρειάζονται 8 χρόνια για την απόκτηση του τίτλου του γενικού γιατρού και 10-12 για την απόκτηση ειδίκευσης.
- Χρειάζονται 6 χρόνια για την απόκτηση τίτλου οδοντιάτρου και φαρμακοποιού.
- Χρειάζονται 9-10 χρόνια για την απόκτηση τίτλου ειδίκευσης στη φαρμακευτική.

Τα διάφορα πτυχία και ο χρόνος διάρκειας σπουδών για την απόκτησή τους απεικονίζονται στο ακόλουθο σχήμα⁴⁹:

⁴⁹ Ministère de l'Éducation nationale, Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche, *Après le bac, choisir ses études supérieures, Guide pour la rentrée 2010*.

■ Diplôme ou Diplôme d'État
 -S- Accès sélectif (concours à épreuves, sélection sur dossier)

Il existe des passerelles entre les différentes filières.

BTS : brevet de technicien supérieur
 DEUST : diplôme d'études universitaires scientifiques et techniques
 DUT : diplôme universitaire de technologie
 NB : BTS, DEUST, DUT : ces 3 diplômes permettent une insertion professionnelle.

ENS : École normale supérieure
 L'ENS prépare au master et à l'agrégation.
 IEP : institut d'études politiques
 (1) Attention, certaines écoles paramédicales recrutent après une première année d'études de santé

DMA : diplôme des métiers d'art
 DNAP : diplôme national d'arts plastiques
 DNAT : diplôme national d'arts et techniques
 DNSEP : diplôme national supérieur d'expression plastique
 DSAA : diplôme supérieur d'arts appliqués

Φοιτητικές παροχές

Ως φοιτητές λογίζονται όλοι όσοι μετέχουν στην αρχική, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση (formation continue) και την έρευνα.⁵⁰

Προκειμένου να εξαλειφθούν οι κοινωνικές ανισότητες το Κράτος παρέχει στους φοιτητές των πανεπιστημίων, διευκολύνσεις υπό τη μορφή επιδομάτων, στέγασης σε εστίες κτλ. Διευκολύνσεις, υπό προϋποθέσεις, παρέχονται και σε όσους φοιτούν σε ιδιωτικά ανώτατα ιδρύματα.⁵¹ Στους φοιτητές παρέχεται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και κοινωνική ασφάλιση⁵².

Στα πανεπιστήμια έχουν συσταθεί βάσει νόμου⁵³ γραφεία διασύνδεσης. Τα γραφεία αυτά προσφέρουν στους φοιτητές πληροφορίες σχετικά με τις επαγγελματικές διεξόδους μετά την απόκτηση του πτυχίου και τους βοηθούν στην έρευνά τους για την ανεύρεση εργασίας. Επίσης, συντάσσουν ετησίως μία αναφορά για την επαγγελματική απορρόφηση των φοιτητών τους από τους διάφορους οργανισμούς, φορείς κτλ. Τα γραφεία αυτά δημοσιοποιούν και στατιστικά αναφορικά με δείκτες επιτυχίας σε εξετάσεις και απόκτησης διπλωμάτων, συνέχισης σπουδών και εισόδου στην επαγγελματική ζωή.

Διοίκηση

1. EPCSCP

Τα ιδρύματα αυτά συνάπτουν πολυετή συμβόλαια (contrats)⁵⁴ με το Υπουργείο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας τα οποία καθορίζουν:

- την εκπαίδευση,
- την έρευνα, και
- την τεκμηρίωση.

Τα συμβόλαια αυτά περιορίζονται από τις δημοσιονομικές δυνατότητες κάθε έτους⁵⁵. Τα ιδρύματα λογοδοτούν για την εκτέλεση των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει συντάσσοντας εκθέσεις που υποβάλλουν στην Αρχή Αξιολόγησης της έρευνας και ανώτατης εκπαίδευσης (Agence d'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur). Το Κράτος λαμβάνει σοβαρά υπ' όψιν του την αναφορά της Αρχής Αξιολόγησης για να συνεχίσει ή να τροποποιήσει τις οικονομικές δεσμεύσεις που λαμβάνει έναντι του ιδρύματος.

⁵⁰ L811-1

⁵¹ L821-1 έως L822-1.

⁵² L832-1

⁵³ L611-5

⁵⁴ L711-1

⁵⁵ L712-9

Τα Ιδρύματα με χαρακτήρα επιστημονικό, πολιτισμικό και επαγγελματικό (EPCSCP) έχουν αυτονομία⁵⁶ διοικητική, παιδαγωγική, επιστημονική και οικονομική⁵⁷.

Για το σύνολο⁵⁸ των EPCSCP η διοίκηση γίνεται από⁵⁹:

- τον πρόεδρο του πανεπιστημίου (βάσει των αποφάσεών του),
- το συμβούλιο διοίκησης (βάσει των συνεδριάσεών του)
- το επιστημονικό συμβούλιο και το συμβούλιο σπουδών και πανεπιστημιακής ζωής (βάσει των απόψεών τους).

Τα τρία αυτά συμβούλια ονομάζονται **κεντρικά**⁶⁰.

Ο **πρόεδρος** του πανεπιστημίου εκλέγεται με απόλυτη πλειοψηφία από τα εκλεγμένα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για μία θητεία 4 ετών που μπορεί να ανανεωθεί για μία φορά ακόμη. Δεν υπάρχει περιορισμός όσον αφορά την εθνικότητά του. Υπάρχει ασυμβίβαστο μεταξύ της θέσης του προέδρου και οποιασδήποτε θέσης διευθυντού⁶¹.

Είναι αυτός που διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία του πανεπιστημίου. Έχει καθήκοντα συντονιστικά και διοικητικά⁶². Η ψήφος του είναι βαρύνουσας σημασίας.

Το **διοικητικό συμβούλιο** περιλαμβάνει από 20 έως 30 μέλη⁶³ κατανεμημένα με τον ακόλουθο τρόπο:

⁵⁶ L711-1 έως L711-9.

⁵⁷ Λεπτομέρειες που αφορούν στο οικονομικό και διοικητικό καθεστώς των EPCSCP αναφέρονται στα άρθρα L719-4 έως L719-9.

⁵⁸ Ειδικές διατάξεις που εξαιρούν από τις γενικές ρυθμίσεις αναφέρονται στα άρθρα:

- L716-1, για τις ανώτατες παιδαγωγικές ακαδημίες,
- L717-1, για τα ανώτατα ιδρύματα, και
- L718-1, για τις γαλλικές σχολές του εξωτερικού.

⁵⁹ L712-1.

⁶⁰ Ο τρόπος εκλογής και αντιπροσώπευσης από τις διάφορες ομάδες στα τρία αυτά συμβούλια καθώς και η θητεία των μελών και του προέδρου καθορίζονται από γενικές διατάξεις (L719-1).

⁶¹ L712-2.

⁶² L712-2.

⁶³ Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου αυξάνεται κατά έναν εάν ο πρόεδρος δεν προέρχεται από αυτό (L712-3).

- 8 έως 14 αντιπρόσωποι των καθηγητών-ερευνητών και του σχετικού⁶⁴ προσωπικού, των καθηγητών και ερευνητών που είναι εν ενεργεία στο ίδρυμα, από τους οποίους το ήμισυ είναι οι καθηγητές των ιδρυμάτων και το σχετικό προσωπικό,
- 7 ή 8 προσωπικότητες που δεν ανήκουν στο ίδρυμα (εξωτερικές⁶⁵) εφόσον εγκριθούν από αυτό (εξαιρούνται οι αντιπρόσωποι των τοπικών αρχών). Συγκεκριμένα:
 - τουλάχιστον ένας διευθυντής επιχείρησης ή διοικητικό στέλεχος επιχείρησης,
 - τουλάχιστον ένας άλλος παράγοντας του οικονομικο-κοινωνικού κόσμου,
 - δύο ή τρεις αντιπρόσωποι των τοπικών αρχών που ορίζονται από αυτές τις ίδιες.
- 3 έως 5 αντιπρόσωποι φοιτητών και ατόμων που μετέχουν της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και είναι εγγεγραμμένοι στο ίδρυμα,
- 2 ή 3 αντιπρόσωποι του προσωπικού των μηχανικών, των διοικητικών, των τεχνικών και των βιβλιοθηκών που είναι εν ενεργεία στο ίδρυμα,

Το διοικητικό συμβούλιο **αποφασίζει** για την πολιτική του ιδρύματος, δηλαδή για θέματα διοίκησης, πανεπιστημιακής ζωής και διαχείρισης των οικονομικών⁶⁶

Το **επιστημονικό συμβούλιο** περιλαμβάνει από 20 έως 40 μέλη⁶⁷ καταναμεμένα με τον ακόλουθο τρόπο:

- το 60-80% είναι αντιπρόσωποι του προσωπικού και συγκεκριμένα:
 - το $\frac{1}{2}$ τουλάχιστον είναι καθηγητές και όσοι πιστοποιημένα μπορούν να διενεργούν έρευνα,
 - το $\frac{1}{6}$ τουλάχιστον είναι κάτοχοι διδακτορικού που δεν υπάγονται στην προαναφερθείσα κατηγορία,
 - $\frac{1}{12}$ τουλάχιστον είναι το υπόλοιπο προσωπικό (από το οποίο το ήμισυ τουλάχιστον είναι μηχανικοί και τεχνικοί)
- το 10-15% είναι αντιπρόσωποι κατόχων διδακτορικού εγγεγραμμένοι στην αρχική ή συνεχιζόμενη εκπαίδευση,
- το 10-30% είναι εξωτερικές προσωπικότητες, είτε καθηγητές-ερευνητές είτε ερευνητές που ανήκουν σε άλλα ιδρύματα

Το επιστημονικό συμβούλιο παίζει **συμβουλευτικό ρόλο** για θέματα πολιτικής του ιδρύματος: έρευνας, τεκμηρίωσης και κατανομής κονδυλίων. Κύριος ρόλος του είναι η διασφάλιση της σχέσης μεταξύ της διδασκαλίας και της έρευνας.

⁶⁴ Ο όρος *assimilé* δηλώνει κάποιον που ανήκει σε μία δοθείσα κοινωνικο-επαγγελματική κατηγορία χωρίς να έχει όμως τον αντίστοιχο τίτλο. Ειδικές διατάξεις για τις κατηγορίες που εμπίπτουν στο καθεστώς των *assimilé* υπάρχουν στο άρθρο L719-2.

⁶⁵ Οι εξωτερικές προσωπικότητες προέρχονται από τις τοπικές αρχές (*collectivités territoriales*), τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, τους οργανισμούς του οικονομικό κοινωνικού τομέα, τις επιστημονικές και πολιτιστικές οργανώσεις, τις μεγάλες δημόσιες υπηρεσίες και την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Επίσης από προσωπικότητες διορισμένες από τα συμβούλια ως προσωπικό (L719-3).

⁶⁶ Οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου περιγράφονται στο άρθρο L712-3.

⁶⁷ Ο αριθμός των μελών του επιστημονικού συμβουλίου αυξάνεται κατά έναν εάν ο πρόεδρος δεν προέρχεται από αυτό (L712-5).

Το **συμβούλιο σπουδών και πανεπιστημιακής ζωής** (conseil des études et de la vie universitaire) περιλαμβάνει από 20 έως 40 μέλη⁶⁸ κατανεμημένα με τον ακόλουθο τρόπο:

- το 75-80% είναι αντιπρόσωποι των καθηγητών-ερευνητών και καθηγητών, από τη μία πλευρά και φοιτητών, από την άλλη. Οι δύο ομάδες αντιπροσωπεύονται εξίσου και στην κατηγορία των φοιτητών εντάσσονται και όσοι επωφελούνται από τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση.
- το 10-15% είναι αντιπρόσωποι των διοικητικών και τεχνικών υπαλλήλων και εργατών.
- το 10-15% είναι εξωτερικές προσωπικότητες.

Το συμβούλιο σπουδών και πανεπιστημιακής ζωής έχει συμβουλευτικό ρόλο σε θέματα αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, απαιτήσεων πιστοποίησης (habilitation), αξιολόγησης καθηγητών και γενικότερα θέματα πανεπιστημιακής ζωής, όπως οι βιβλιοθήκες, η υποδοχή ατόμων με αναπηρία κ.α.⁶⁹

Κανείς δεν μπορεί να εκλεγεί σε περισσότερα του ενός διοικητικά συμβούλια ή πανεπιστήμια⁷⁰.

Για τις ακόλουθες κατηγορίες ιδρυμάτων υπάρχουν κάποιες διαφοροποιήσεις από το γενικό μοντέλο διοίκησης που αναλύθηκε προηγουμένως. Συγκεκριμένα:

Η διοίκηση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών ομάδων γίνεται με ένα συμβούλιο στο οποίο προεδρεύει ένας διευθυντής χωρίς προϋπόθεση υπηκοότητας. Η θητεία του είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης μία ακόμη φορά. Σε ποσοστό 20-50% το συμβούλιο απαρτίζεται από εξωτερικές προσωπικότητες⁷¹. Για την εκτέλεση των αποφάσεων του χρειάζεται η έγκριση του προέδρου και του συμβουλίου διοίκησης. Οι μονάδες ιατρικής, φαρμακευτικής και οδοντιατρικής διέπονται από ειδικές ρυθμίσεις που καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τον κώδικα Υγείας⁷².

Η διοίκηση των εσωτερικών ινστιτούτων και σχολών γίνεται με ένα συμβούλιο στο οποίο προεδρεύει ένας διευθυντής χωρίς προϋπόθεση υπηκοότητας. Οι διευθυντές των σχολών διορίζονται από τον υπουργό ανώτατης εκπαίδευσης ενώ οι διευθυντές των ινστιτούτων εκλέγονται από το συμβούλιο. Σε ποσοστό 3-50% το συμβούλιο απαρτίζεται από εξωτερικές προσωπικότητες.⁷³

Η διοίκηση ινστιτούτων και σχολών που είναι που δεν ανήκουν σε πανεπιστήμια ασκείται από το συμβούλιο διοίκησης, το επιστημονικό συμβούλιο και το συμβούλιο σπουδών και πανεπιστημιακής ζωής. Το συμβούλιο διοίκησης αποτελείται σε ποσοστό 30-60% από εξωτερικές προσωπικότητες και εκλέγει πρόεδρο για θητεία 3 ετών με δυνατότητα

⁶⁸ Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου αυξάνεται κατά έναν εάν ο πρόεδρος δεν προέρχεται από αυτό (L712-3).

⁶⁹ L712-6.

⁷⁰ L719-1.

⁷¹ L713-3.

⁷² L713-4 έως 713-8.

⁷³ L713-9.

ανανέωσης για μία ακόμη φορά⁷⁴. Τα άλλα δύο συμβούλια έχουν τις ίδιες αρμοδιότητες με τα ομώνυμά τους στα οποία έχουμε προαναφερθεί⁷⁵.

2. EPA

Και στα ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό η διοίκηση γίνεται από τον πρόεδρο τα τρία κεντρικά συμβούλια.

3. Ιδιωτικά ινστιτούτα και σχολές

Τα ιδιωτικά ιδρύματα πρέπει να διευθύνονται από τουλάχιστον 3 άτομα⁷⁶.

Προσωπικό⁷⁷

Το διδακτικό προσωπικό που απασχολείται στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης ανήκει σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- τους καθηγητές-ερευνητές που διασφαλίζουν την ανάπτυξη της έρευνας, βασικής και εφαρμοσμένης και μεταδίδουν τις γνώσεις τους στους φοιτητές, και
- το λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό.

1. Καθηγητές-ερευνητές⁷⁸

Η κατηγορία των καθηγητών-ερευνητών υποδιαιρείται στους:

- 1.1. καθηγητές πανεπιστημίων (professeurs des universités),
- 1.2. επίκουρους καθηγητές (maîtres de conférences⁷⁹),
- 1.3. βοηθούς καθηγητές (assistant maîtres),
- 1.4. βοηθούς (assistants).

Οι δύο τελευταίες κατηγορίες διδασκόντων έχουν αρχίσει να εκλείπουν από το 1986 και μετά⁸⁰. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από την κατηγορία των βοηθών (assistants) το 2008 υπήρχαν λιγότεροι από 100⁸¹.

⁷⁴ L715-2.

⁷⁵ Διέπονται από τις διατάξεις των L712-5 και L712-6. Οι αρμοδιότητες των διευθυντών των σχολών και των ινστιτούτων καθορίζονται στο άρθρο L715-3.

⁷⁶ L731-4.

⁷⁷ Σχετικά με το σύνολο του προσωπικού (διδακτικού και μη) της ανώτατης εκπαίδευσης βλ. Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, κεφ. 8. σελ. 163-209.

⁷⁸ Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, σελ. 170.

⁷⁹ Ο όρος maîtres de conférences έχει αποδοθεί ως επίκουροι καθηγητές καθώς η κατηγορία αυτή των διδασκόντων είναι δεύτερη τη τάξει. Ως εκ τούτου, για την απόδοση του όρου assistant maîtres έχει επιλεγεί ο όρος βοηθοί καθηγητές για να μην υπάρξει σύγχυση.

⁸⁰ Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, σελ. 165.

Για την κατάληψη θέσης καθηγητή-ερευνητή δεν υπάρχει προϋπόθεση εθνικότητας⁸².

2. Λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό⁸³

Το προσωπικό αυτό επιμερίζεται σε:

- 2.1. Διδακτικό προσωπικό της δευτεροβάθμιας (αποσπασμένο) στην τριτοβάθμια (Enseignants Titulaires du Second Degré). Συνιστούν περίπου το ένα πέμπτο του διδακτικού προσωπικού⁸⁴.
- 2.2. Έκτακτο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό (Attachés Temporaires d'Enseignement et de Recherche, ATER). Είναι συνήθως φοιτητές στον τελευταίο χρόνο του μεταπτυχιακού τους ή νεαροί υποψήφιοι διδάκτορες. Οι συμβάσεις τους δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα δύο χρόνια ενώ μπορούν να εργάζονται υπό καθεστώς πλήρους ή μερικής απασχόλησης.
- 2.3. Εκπαιδευτές (moniteurs). Είναι φοιτητές που θέλουν να γίνουν καθηγητές-ερευνητές και λαμβάνουν για τις υπηρεσίες τους ένα επίδομα έρευνας.
- 2.4. Βοηθοί (lecteurs) και καθηγητές ξένων γλωσσών. Συνάπτουν συμβάσεις για ένα ή δύο χρόνια.
- 2.5. Λοιπό βοηθητικό προσωπικό (chargés d'enseignement vacataires) κυρίως επιφορτισμένο με τη διδασκαλία μαθημάτων και φροντιστηρίων. Συνάπτει συμβάσεις ορισμένου χρόνου.
- 2.6. Διάφοροι βοηθοί με σύμβαση ορισμένου χρόνου (agents temporaires vacataires). Είναι φοιτητές τουλάχιστον 28 χρονών.

Υπάρχει επίσης προσωπικό όπως μηχανικοί, διοικητικοί, τεχνικοί, εργάτες, επαγγελματίες υγείας, κοινωνικοί λειτουργοί, βιβλιοθηκονόμοι κτλ.

⁸¹ Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, σελ. 172.

⁸² Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, σελ. 170-172.

⁸³ Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, σελ. 172-173.

⁸⁴ Eurybase (The Information Database on Education Systems in Europe), *Organisation du système éducatif en France 2007/08*, σελ. 169.

Στατιστικά⁸⁵

Όσον αφορά το ακαδημαϊκό έτος 2009/2010, η κατανομή των φοιτητών ήταν η ακόλουθη:

τύπος ιδρύματος	σύνολο φοιτητών
Πανεπιστήμια	1.251.700
IUT	119.300
CPGE	82.000
STS	244.000
άλλα ιδρύματα (δημόσια και ιδιωτικά)	533.700
Σύνολο	2.230.700

Αντίστοιχα για τους διδάσκοντες κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008/2009 ισχύουν τα ακόλουθα:

91.300 διδάσκουν στην ανώτατη εκπαίδευση (από τους οποίους 8/10 στα Πανεπιστήμια, εξαιρουμένων των IUT, IUFM) και από αυτούς οι 57.700 είναι καθηγητές-ερευνητές.

⁸⁵ Στους αριθμούς που αναφέρονται εμπεριέχονται και οι φοιτητές, καθηγητές που βρίσκονται στα DOMS.

Παράρτημα I

Ιδρύματα⁸⁶ με χαρακτήρα επιστημονικό, πολιτιστικό και επαγγελματικό (établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel, EPCSCP)

Πανεπιστήμια (ανά ακαδημία σε αλφαβητική σειρά)⁸⁷

- **AIX-MARSEILLE**
 - Université de Provence (Aix-Marseille I) - IUT
 - Université de la Méditerranée (Aix-Marseille II) - IUT
 - Université Paul Cézanne (Aix-Marseille III) - IUT
 - Université d'Avignon et des pays du Vaucluse - IUT

- **AMIENS**
 - Université Picardie -Jules Vernes (Amiens) - IUT

- **BESANÇON**
 - Université de Franche-Comté: Besançon - IUT
 - Université de technologie de Belfort-Montbelliard

- **BORDEAUX**
 - Université Bordeaux I - IUT
 - Université "Victor Segalen" Bordeaux II
 - Université Michel de Montaigne Bordeaux III - IUT
 - Université Montesquieu Bordeaux IV - IUT
 - Université de Pau et des Pays de l'Adour - IUT

- **CAEN**
 - Université de Caen - IUT

⁸⁶ Ο κατάλογος των ιδρυμάτων με καθεστώς EPCSCP έχει αντληθεί από τον ιστότοπο του Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας: <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid20269/liste-des-universites-francaises.html> και <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid20263/etablissements-publics-caractere-scientifique-culturel-professionnel-s.html>. (Η τελευταία ενημέρωση του ιστότοπου έγινε στις 6 Οκτωβρίου 2010). Οι πληροφορίες για τα Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα Εκπαίδευσης Δασκάλων (instituts universitaires de formation des maîtres) έχουν αντληθεί από υπερσύνδεση στην οποία παραπέμπει ο ιστότοπος του Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας: http://www.iufm.education.fr/applis/liste-iufm/resultats.php?No=*.

⁸⁷ Σε περίπτωση που σε κάποιο από τα πανεπιστήμια υπάρχει ενσωματωμένο πανεπιστημιακό τεχνολογικό Ινστιτούτο (instituts universitaires de technologie, IUT) αυτό δηλώνεται με την παράθεση του - IUT.

- **CLERMONT-FERRAND**
 - Université d'Auvergne (Clermont-Ferrand I) - IUT
 - Université Blaise Pascal (Clermont-Ferrand II) - IUT

- **CORSE**
 - Université de Corse - IUT

- **DIJON**
 - Université de Bourgogne

- **GRENOBLE**
 - Université de Savoie: Chambéry - IUT
 - Université Joseph Fourier Grenoble I - IUT
 - Université Pierre Mendès-France Grenoble II - IUT
 - Université Stendhal Grenoble III

- **LILLE**
 - Université d'Artois - IUT
 - Université des sciences et technologie de Lille (Lille I) - IUT
 - Université du droit et de la sante (Lille II) - IUT
 - Université Charles de Gaulle (Lille III) - IUT
 - Université du Littoral Cote d'Opale - IUT
 - Université de Valenciennes et du Hainaut-Cambrésis- IUT

- **LIMOGES**
 - Université de Limoges - IUT

- **LYON**
 - Université Claude Bernard (Lyon I) - IUT
 - Université Lumière (Lyon II) - IUT
 - Université Jean Moulin (Lyon III) - IUT
 - Université Jean Monnet Saint-Etienne - IUT

- **MONTPELLIER**
 - Université Montpellier I - IUT
 - Université Montpellier II
 - Université Paul Valéry Montpellier III
 - Université de Nîmes (Unimes)
 - Université de Perpignan - IUT

- **NANCY-METZ**
 - Université de Metz - IUT
 - Université Henri-Poincaré Nancy I - IUT
 - Université Nancy II - IUT

- **NANTES**
 - Université d'Angers - IUT
 - Université du Maine - IUT
 - Université de Nantes - IUT

- **NICE**
 - Université de Nice - Sophia Antipolis - IUT
 - Université de Toulon et du Var - IUT

- **ORLEANS- TOURS**
 - Université d'Orléans - IUT
 - Université François Rabelais Tours - IUT

- **PARIS** et région **Ile-de-France**
 - Université Panthéon-Sorbonne: Paris I
 - Université Panthéon-Assas Paris II
 - Université de la Sorbonne Nouvelle Paris III
 - Université Paris-Sorbonne Paris IV
 - Université Paris Descartes Paris V - IUT
 - Université Pierre et Marie Curie Paris VI
 - Université Denis Diderot Paris VII - IUT
 - Université Paris Dauphine Paris IX
 - Université de Marne-la-Vallée - IUT
 - Université Paris 8 Vincennes-Saint-Denis - IUT
 - Université Paris Val de Marne : Paris XII - IUT
 - Université Paris-Nord : Paris XIII - IUT
 - Université de Cergy Pontoise - IUT
 - Université d'Évry-Val d'Essonne - IUT
 - Université Paris Ouest Nanterre la Défense
 - Université Paris Sud : Paris XI - IUT
 - Université de Versailles Saint Quentin en Yvelines - IUT

- **POITIERS**
 - Université de Poitiers - IUT
 - Université de la Rochelle - IUT

- **REIMS**
 - Université de Reims Champagne-Ardenne - IUT
 - Université de technologie de Troyes

- **RENNES**
 - Université de Bretagne Occidentale Brest - IUT
 - Université de Bretagne Sud (Site de Lorient) - IUT
 - Université de Bretagne Sud (Site de Vannes)
 - Université Rennes I - IUT
 - Université de Haute Bretagne Rennes II

- **ROUEN**
 - Université du Havre - IUT
 - Université de Rouen - IUT

- **STRASBOURG**
 - Université de Haute Alsace Mulhouse - IUT
 - Université de Strasbourg - IUT

- **TOULOUSE**
 - Université des Sciences sociales (Toulouse I) - IUT
 - Université Toulouse-Le Mirail (Toulouse II) - IUT
 - Université Paul Sabatier (Toulouse III) - IUT

Εθνικά πολυτεχνικά ινστιτούτα (instituts nationaux polytechniques, INP)

- Institut national polytechnique de Lorraine
- Institut national polytechnique de Toulouse
- Institut national polytechnique de Bordeaux
- Institut national polytechnique de Grenoble

Ινστιτούτα και σχολές που είναι εξωτερικά των πανεπιστημίων (instituts et écoles extérieures aux universités)

- École centrale de Lille
- École centrale de Lyon
- École centrale de Nantes
- École centrale de Marseille
- École nationale supérieure des arts et industries textiles
- École nationale supérieure des arts et industries de Strasbourg
- Institut de physique du Globe de Paris
- Institut national des sciences appliquées de Lyon
- Institut national des sciences appliquées de Rennes
- Institut national des sciences appliquées de Toulouse
- Institut national des sciences appliquées de Rouen
- Institut National des Sciences Appliquées de Strasbourg
- Institut supérieur des matériaux et de la construction mécanique
- Institut supérieur de mécanique de Paris
- Université de technologie de Compiègne
- Université de technologie de Belfort-Montbéliard
- Université de technologie de Troyes

Ανώτατες Παιδαγωγικές Ακαδημίες (écoles normales supérieures)

- École normale supérieure
- École normale supérieure de Cachan
- École normale supérieure Lettres et Sciences humaines (Fontenay-Saint-Cloud)
- École normale supérieure de Lyon

Γαλλικές σχολές στο εξωτερικό (écoles françaises à l'étranger)

- Casa de Velazquez de Madrid⁸⁸
- École française archéologie Athènes⁸⁹
- École Française d'Extrême-Orient⁹⁰
- École française de Rome⁹¹
- Institut français d'archéologie orientale du Caire⁹²

Ανώτατα ιδρύματα (grands établissements)

- Collège de France

⁸⁸ Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

⁸⁹ Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας.

⁹⁰ Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

⁹¹ Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

⁹² Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

- Conservatoire National des Arts et Métiers (CNAM)
- École Centrale des Arts et Manufactures (ECAM)
- École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS)
- École Nationale des Chartes (ENC)
- École Nationale Supérieure d'Arts et Métiers (ENSAM)
- Ecole nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothèques (ENSSIB)
- École Pratique des Hautes Études (EPHE)
- Institut d'Études Politiques de Paris (IEP)
- Institut national des langues et civilisations orientales (INALCO)
- Observatoire de Paris
- Muséum National d'Histoire naturelle (MNHN)⁹³
- Palais de la Découverte
- Institut national d'histoire de l'art (INHA)⁹⁴
- Université de technologie en sciences des organisations et de la décision de Paris-Dauphine
- École des hautes études en santé publique (EHESP)⁹⁵
- Institut polytechnique de Grenoble - Groupe Grenoble INP

*Πανεπιστημιακά ινστιτούτα εκπαίδευσης δασκάλων
(insituts universitaires de formation des maîtres)*

- IUFM d'Aix-Marseille - Université de Provence - Aix-Marseille 1
- IUFM d'Alsace - Université de Strasbourg
- IUFM de l'académie d'Amiens - Université de Picardie Jules Verne
- IUFM d'Aquitaine - Université Montesquieu - Bordeaux IV
- IUFM d'Auvergne - Université Blaise Pascal - Clermont-Ferrand II
- IUFM de Basse-Normandie - Université de Caen Basse-Normandie
- IUFM de Bourgogne - Université de Bourgogne
- IUFM de Bretagne - Université de Bretagne Occidentale
- IUFM Centre Val de Loire - Université d'Orléans
- IUFM de Champagne Ardenne - Université de Reims Champagne-Ardenne
- IUFM de l'académie de Corse - Université de Corse, Pascal Paoli
- IUFM de l'académie de Créteil - Université Paris-Est Créteil Val de Marne
- IUFM de Franche - Comté - Université de Franche-Comté
- IUFM de l'académie de Grenoble - Université Joseph Fourier - Grenoble 1
- IUFM de Guadeloupe
- IUFM de Guyane
- IUFM de Haute-Normandie - Université de Rouen
- IUFM de La Réunion - Université de la Réunion
- IUFM du Limousin - Université de Limoges
- IUFM de Lorraine - Université Henri Poincaré - Nancy 1

⁹³ Υπό την εποπτεία των Υπουργείων Ανώτατης Εκπαίδευσης, Περιβάλλοντος και Έρευνας.

⁹⁴ Υπό την εποπτεία των Υπουργείων Ανώτατης Εκπαίδευσης, Πολιτισμού και Έρευνας.

⁹⁵ Υπό την εποπτεία των Υπουργείων Υγείας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Έρευνας.

- IUFM de l'académie de Lyon - Université Claude Bernard - Lyon 1
- IUFM de Martinique
- IUFM de Midi-Pyrénées - Université de Toulouse II - Le Mirail
- IUFM de l'académie de Montpellier - Université Montpellier II - Sciences et Techniques du Languedoc
- IUFM de l'académie de Nice - Université de Nice - Sophia Antipolis
- IUFM du Nord - Pas de Calais - Université d'Artois
- IUFM de Nouvelle Calédonie - Université de la Nouvelle-Calédonie
- IUFM de Paris - Université Paris-Sorbonne (Paris IV)
- IUFM des Pays de la Loire - Université de Nantes
- IUFM de Poitou - Charentes - Université de Poitiers
- IUFM de Polynésie française - Université de la Polynésie Française
- IUFM de l'académie de Versailles - Université de Cergy-Pontoise

Παράρτημα II

Ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό (établissements publics à caractère administratifs, EPA)

Ανώτατες εθνικές σχολές για μηχανικούς (écoles nationales supérieures d'ingénieurs)

- École nationale supérieure de mécanique et des microtechniques⁹⁶,
- École nationale supérieure de chimie et de physique de Bordeaux⁹⁷,
- École nationale supérieure d'électronique, informatique et radiocommunications de Bordeaux⁹⁸,
- École nationale supérieure d'ingénieurs de Caen⁹⁹,
- École nationale supérieure de chimie de Clermont-Ferrand¹⁰⁰,
- École nationale supérieure de chimie de Lille¹⁰¹,
- École nationale supérieure de chimie de Montpellier¹⁰²,
- École nationale supérieure de chimie de Paris¹⁰³,
- École nationale supérieure de mécanique et d'aérotechnique de Poitiers¹⁰⁴,
- École nationale supérieure de chimie de Rennes¹⁰⁵,
- École nationale d'ingénieurs (ENI) de Metz¹⁰⁶,
- École nationale d'ingénieurs (ENI) de Tarbes¹⁰⁷,
- École nationale d'ingénieurs (ENI) de Brest¹⁰⁸,
- École nationale d'ingénieurs (ENI) du Val de Loire¹⁰⁹,
- École nationale supérieure de céramique industrielle de Limoges¹¹⁰,
- École nationale supérieure d'ingénieurs de Bourges¹¹¹,
- École nationale supérieure d'informatique pour l'industrie et l'entreprise¹¹²,

⁹⁶ Συνδεδεμένη με το université de Besançon.

⁹⁷ Συνδεδεμένη με το université Bordeaux I.

⁹⁸ Συνδεδεμένη με το université Bordeaux I.

⁹⁹ Συνδεδεμένη με το université de Caen.

¹⁰⁰ Συνδεδεμένη με το université Clermont-Ferrand II.

¹⁰¹ Συνδεδεμένη με το université Lille I.

¹⁰² Συνδεδεμένη με το université Montpellier II.

¹⁰³ Συνδεδεμένη με το université Paris VI.

¹⁰⁴ Συνδεδεμένη με το université de Poitiers.

¹⁰⁵ Συνδεδεμένη με το université Rennes I.

¹⁰⁶ Συνδεδεμένη με το université de Metz.

¹⁰⁷ Συνδεδεμένη με το Institut national polytechnique de Toulouse.

¹⁰⁸ Συνδεδεμένη με το université de Bretagne occidentale.

¹⁰⁹ Συνδεδεμένη με το université de Tours.

¹¹⁰ Συνδεδεμένη με το université de Limoges.

¹¹¹ Συνδεδεμένη με το université d'Orléans.

¹¹² Συνδεδεμένη με το université d'Evry.

*Ινστιτούτα πολιτικών σπουδών της επαρχίας
(instituts d'études politiques de province)*

- IEP d'Aix-en-Provence¹¹³,
- IEP de Bordeaux¹¹⁴,
- IEP de Grenoble¹¹⁵,
- IEP de Lyon¹¹⁶,
- IEP de Toulouse¹¹⁷,
- IEP de Lille¹¹⁸,
- IEP de Rennes¹¹⁹,
- IEP de Strasbourg¹²⁰,

*Αυτόνομα Ιδρύματα με χαρακτήρα διοικητικό
(établissements publics à caractère administratifs, EPA)*

- **Πιστοποιημένες σχολές που δίνουν δίπλωμα μηχανικού:**
 - École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications de Cergy (ENSEA)
 - Institut français de mécanique avancée (IFMA)
 - École nationale d'ingénieurs (ENI) de Saint-Etienne
 - École nationale supérieure de la nature et du paysage de Blois (ENSPB)
- **Άλλα ιδρύματα**
 - École nationale supérieure des arts et techniques du théâtre (ENSATT)
 - École nationale supérieure Louis Lumière (ENSL)
 - Observatoire de la côte d'azur (OCA)
 - Centre universitaire de formation et de recherche Jean-François-Champollion (CUFR Jean-François-Champollion)
 - Centre universitaire de formation et de recherche de Nîmes (CUFR de Nîmes)
 - Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements adaptés¹²¹

¹¹³ Συνδεδεμένο με το université Aix-Marseille III.

¹¹⁴ Συνδεδεμένο με το université Bordeaux I.

¹¹⁵ Συνδεδεμένο με το université Grenoble II.

¹¹⁶ Συνδεδεμένο με το université Lyon II.

¹¹⁷ Συνδεδεμένο με το université Toulouse I.

¹¹⁸ Συνδεδεμένο με το université Lille II.

¹¹⁹ Συνδεδεμένο με το université Rennes I.

¹²⁰ Τμήμα του université Robert Schuman-Strasbourg III.

¹²¹ Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Εθνικής Παιδείας.

Ακρωνύμια

Γαλλικά	Ανάλυση	Ελληνικά
BEP	Brevet d'Études Professionnelles	δίπλωμα επαγγελματικών σπουδών
BTS	Brevet de Technicien Supérieur	δίπλωμα ανώτερου τεχνικού
CA	Conseil d'Administration	συμβούλιο διοίκησης
CAP	Certificat d'Aptitude Professionnelle	πιστοποιητικό επαγγελματικής κατάρτισης
CAP	Certificat d'Aptitude Professionnelle	πιστοποιητικό επαγγελματικής κατάρτισης
CEVU	Conseil des Études et de la Vie Universitaire	συμβούλιο σπουδών και πανεπιστημιακής ζωής
CPGE	Classes Préparatoires aux Grandes Écoles	προπαρασκευαστικές τάξεις για τις Ανώτατες Σχολές
CS	Conseil Scientifique	
DEA	Diplôme d'Études Approfondies	πτυχίο προχωρημένων σπουδών
DESS	Diplôme d'Études Supérieures Spécialisées	πτυχίο ανώτατων ειδικευμένων σπουδών
DEUG	Diplome d'Études Universitaires Générales	πτυχίο γενικών πανεπιστημιακών σπουδών
DEUST	Diplôme d'Études Universitaires Scientifiques et Techniques	επιστημονικό και τεχνολογικό πανεπιστημιακό πτυχίο
DMA	Diplôme des Métiers d'Art	πτυχίο καλλιτεχνικών
DNTS	Diplôme National de Technologie Spécialisée	εθνικό δίπλωμα ειδίκευσης στην τεχνολογία
DUT	Diplôme Universitaire de Technologie	πτυχίο τεχνολογικού πανεπιστημίου
ENA	École National d'Administration	Εθνική Σχολή Διοίκησης
ENS	Écoles Normales Supérieures	Ανώτατες Παιδαγωγικές Ακαδημίες
ENSAM	École Nationale Supérieur d'Arts et Métiers	Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών
EPA	Établissement Public à caractère Administratif	δημόσιο ίδρυμα με χαρακτήρα διοικητικό
EPCSC	Établissement Public à Caractère Scientifique et Culturel	δημόσιο ίδρυμα με χαρακτήρα επιστημονικό και πολιτιστικό
IEP	Institut d'Études Politiques	Ινστιτούτο Πολιτικών Σπουδών
IGAENR	Inspection Générale de l'Éducation Nationale et de la Recherche	Γενική Επιθεώρηση της Εθνικής Παιδείας και της Έρευνας

IGB	Inspection générale des Bibliothèques	Γενική Επιθεώρηση Βιβλιοθηκών
IGEN	Inspection Générale de l'Éducation Nationale	Γενική Επιθεώρηση της Εθνικής Παιδείας
IUFM	Institutes Universitaires de Formation des Maîtres	πανεπιστημιακά ινστιτούτα εκπαίδευσης δασκάλων
IUP	Instituts Universitaires Professionnalisés	πανεπιστημιακά επαγγελματικά ινστιτούτα
IUT	Instituts Universitaires de Technologie	πανεπιστημιακά τεχνολογικά ινστιτούτα
ST2S	Sciences et Technologies de la Santé et du Social	επιστήμες και τεχνολογίες υγείας και κοινωνικές επιστήμες
STAV	Sciences et Technologies de l'Agronomie et du Vivant	επιστήμες και τεχνολογίες της γεωπονίας και των όντων
STG	Sciences et Technologies de la Gestion	επιστήμες και τεχνολογίες της διοίκησης
STI	Sciences et Technologies Industrielles	βιομηχανικές επιστήμες και τεχνολογίες
STL	Sciences et Technologies de Laboratoire	επιστήμες και τεχνολογίες του εργαστηρίου
STS	Sections de Techniciens Supérieurs	τμήματα Ανώτερων Τεχνικών
TMD	Techniques de la Musique et de la Danse	τεχνικές της μουσικής και του χορού
UER	Unités d'Enseignement et de Recherche	εκπαιδευτικές και ερευνητικές μονάδες
UFR	Unités de Formation et de Recherche	εκπαιδευτικές και ερευνητικές μονάδες
VAE	Validation des Acquis de l'Expérience	επικύρωση των κεκτημένων

Αγγλικά	Ανάλυση	Ελληνικά
ECTS	European Credit Transfer and Accumulation System	Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Ακαδημαϊκών Πιστωτικών Μονάδων